

בס"ד

בחירתו של אברהם אבינו לפרשת לך-לך

דאתא אבוה, אמר ליה: מאי עביד להון כדין? אמר ליה: מה נכפור מינך, אתא חדא איתתא טעינה ליה חדא פינג דסולת, ואמרה לי הא לך קריב קודמיהון. קריבת לקדמיהון הוה דין אמר אנא איכול קדמאי, ודין אמר אנא איכול קדמאי, קם הדין רבה דהוה ביניהון נסב בוקלסא ותברינן! אמר ליה: מה אתה מפלה בי, וידעון אינן? אמר ליה: ולא ישמעו אוזניך מה שפיך אומר! קם ונסביה לנמרוד...

[תרגום: תרח עובד צלמים ומוכר היה. יום אחד יצא למקום, הושיב את אברהם מוכר תחתיו... פעם אחת באה אישה אחת ובידה קערה אחת של סולת. אמרה לו (לאברהם): הא לך והקרב לפניהם. קם אחז מקל בידו ושבר את כל הפסלים, ונתן את המקל ביד (הפסל) הגדול שבהם. כשבא אביו אמר לו: מי עשה להם כך? אמר לו: מה אעלים ממך, באה אישה אחת ובידה קערה אחת סולת, ואמרה לי 'הא לך והקרב לפניהם'. הקרבתי לפניהם, והיה זה אומר אני אוכל ראשון, וזה אומר אני אוכל ראשון, קם הפסל הגדול שהיה ביניהם, לקח את המקל ושברם! אמר לו: מה אתה משטה בי, וכי יודעים הם? אמר לו: ולא ישמעו אוזניך מה שפיך אומר?! קם ומסרו לנמרוד...]

8. שופטים ו', כה-לב

ויהי בלילה ההוא ויאמר לו ה' קח את פר השור אשר לאביך... והרסת את מזבח הבעל אשר לאביך ואת האשרה אשר עליו תכרת. ובנית מזבח לה' א-להיך על ראש המעוז הזה... ויקח גדעון עשרה אנשים מעבדיו ויעש כאשר דבר אליו ה', והי כאשר ירא את בית אביו ואת אנשי העיר מעשות יומם – ויעש לילה. וישכימו אנשי העיר בבקר והנה נתן מזבח הבעל והאשרה אשר עליו כִּרְתָה... ויאמרו איש אל רעהו מי עשה הדבר הזה, וידרשו ויבקשו ויאמרו גדעון בן יואש עשה הדבר הזה. ויאמרו אנשי העיר אל יואש הוצא את בנך וימת כי נתן את מזבח הבעל וכי כרת האשרה אשר עליו. ויאמר יואש לכל אשר עמדו עליו: האתם תריבון לבעל אם אתם תושיעון אותו?! אשר יריב לו יומת עד הבקר, אם אלהים הוא יִרְבֵּ לֹו כִי נתן את מזבחו. ויקרא לו ביום ההוא יִרְבֵּעֵל לאמר ירב בו הבעל כי נתן את מזבחו.

9. המשך הרמב"ן על בראשית י"ב, ב' (מקור 5)

אבל הטעם, מפני שעשו אנשי אור כשדים עמו רעות רבות על אמונתו בהקב"ה, והוא ברח מהם ללכת ארצה כנען ונתעכב בחון, אמר לו לעזוב גם אלו ולעשות כאשר חשב מתחלה, שתהיה עבודתו לו וקריאת בני האדם לשם ה' בארץ הנבחרת, ושם יגדל שמו ויתברכו בו הגוים ההם, לא כאשר עשו עמו באור כשדים שהיו מבזין ומקללים אותו, ושמו אותו בבור או

1. מסכת עבודה זרה כה ע"א

"הלא היא כתובה על ספר הישר - א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן, זה אברהם יצחק ויעקב שנקראו ישרים."

2. בראשית פרק י"ב א

וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֲרָץ וּמְמֹלַדְתֶּךָ וּמִבֵּית אֲבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךְ:

3. בראשית פרק י"ב ב-ג

וְאַעֲשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל וְאַבְרָכְךָ וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ וְהָיָה בְרָכָה: וְאַבְרָכָה מְבָרְכִיךָ וּמְקַלְלֶךָ אֶאֱרָ וְנִבְרָכְוּ בְּךָ כָּל מְשֻׁפָּחֹת הָאֲדָמָה:

4. בראשית י"א ל"א

וַיִּקַּח תָּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן הָרָן בֶּן בְּנוֹ וְאֶת שְׂרִי פְלֹתוֹ אֵשֶׁת אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כְּשָׂדִים לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ עַד חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:

5. רמב"ן על בראשית י"ב, ב'

והנה זאת הפרשה לא ביארה כל העניין, כי מה טעם שיאמר לו הקב"ה עזוב ארצך ואיטיבה עמך טובה שלא הייתה כמוהו בעולם, מבלי שיקדים שהיה אברהם עובד א-לוהים או צדיק תמים...

6. הרב ברוך גיגי ראש ישיבת הר עציון

כשם שבבוא הקב"ה לברוא את עולמו "הוא אמר ויהי הוא ציוה ויעמוד" ללא פתיחה והסבר של מגמות, כך גם כאן בפתיחת עולם של תורה, הקב"ה פונה לאברם ומצווהו "לך לך". עצם הציווי לאברם מדגיש, לכן, שמדובר בראשית שאין לה עניין וחייבור עם מה שקדם לה. שלא כנוח בשעתו, שהשתייך בהחלט לעולם של הדורות שקדמו למבול, והוצרך להדגיש ולהסביר את הבחירה בו מכל בני דורו: "ונוח מצא חן בעיני ה'", אברם פותח תקופה חדשה ומקבל את הציווי ואת מאמר ה'. אף תוכנו של הציווי "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" מבטא את היעוד ואת הצורך של אברם להינתק מכל עברו, מכל מה שקושר אותו אל העולם הישן - אין משפחה ואין ארץ מולדת.

7. בראשית רבה (לח יג)

אמר ר' חייא בריה דרב אדא דיפו: תרח עובד צלמים ומוכר היה, חד זמן נפיק לאתרו, הושיב לאברהם מוכר תחתיו... חד זמן אתת חדא איתתא טעונה בידא חדא פינג דסולת, אמרה ליה: הא לך קרב קודמיהון. קם נסיב בוקלסא בידה ותברינן לכולהון פסילא, ויהיב בוקלסא בידא דרבה דהוה ביניהון. כיון

בכבשן האש. ואמר לו שיברך מברכיו ואם יחיד מקללו יואר, וזה טעם הפרשה.

10. שופטים ו', יא-יד

ויבא מלאך ה'... וגדעון... חבט חטים בגת להניס מפני מדין. וירא אליו מלאך ה' ויאמר אליו ה' עמך גבור החיל. ויאמר אליו גדעון בי אדני ויש ה' עמנו ולמה מצאתנו כל זאת ואיה כל נפלאותיו אשר ספרו לנו אבותינו לאמר הלא ממצרים העלנו ה', ועתה נטשנו ה' ויתננו בכף מדין. ויפן אליו ה' ויאמר: לך בכחך זה והושעת את ישראל מכף מדין, הלא שלחתך

11. שופטים ח', כז – גדעון מכשיל את בני אפוד

”ויהי לגדעון ולביתו למוקש”.

12. רש"י על בראשית פרק י', פסוק ח'

”הוא (נמרוד) החל להיות גיבור בארץ”: להמריד כל העולם על הקב”ה בעצת דור הפלגה”.

13. בראשית י"א, א' - ט'

ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שוער וישבו שם... על פן קרא שמה בבל ...

14. בראשית פרק י'

(ח) וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבור בארץ: (ט) הוא היה גבור ציד לפני ה' על פן יאמר כנמרד גבור ציד לפני ה': (י) ותהי ראשית ממלכתו בבל וארץ ואפד וכלנה בארץ שוער: (יא) מן הארץ ההוא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחבת עיר ואת כלח: (יב) ואת רסן בין נינוה ובין כלח הוא העיר הגדלה:

15. בראשית ה', פסוק כ"ט

”זה ינחמנו...”

16. בראשית ו' פסוק ח'

”ונח מצא חן בעיני ה'”

17. בראשית ו' פסוק ט'

”נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלוקים התהלך נח”

18. בראשית פרק ז', פסוק א'

”אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה”.

19. בראשית פרק י"ב, פסוק א'

”לך לך מארצך.... אל הארץ אשר אראך”.

20. בראשית י"ג, ג'

”וואגדלה שמך והיה ברכה... ונברכו בך כל משפחות האדמה”.

21. בראשית פרק ו', פסוק ט'

”את האלוקים התהלך נח”

22. בראשית פרק י"ז, פסוק א'

”התהלך לפני והיה תמים”

23. בראשית רבה [וילנא], פרשה ל', י', ד"ה 'את האלוקים'

למה אברהם דומה? לאוהבו של מלך, שראה את המלך מהלך במבואות האפלים, הציץ אוהבו והתחיל מאיר עליו דרך החלון. הציץ המלך וראה אותו, אמר לו: ”עד שאתה מאיר לי דרך חלון, בא והאיר לפני”. כך אמר הקב”ה לאברהם: ”עד שתהא מאיר לי מאספוטמיא ומחברותיה בא והאיר לפני בארץ ישראל”.

24. בראשית י"ב פסוק ד'

וילך אברהם כאשר דבר אליו ה' ... ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען:

25. אבן עזרא, פרק י"ב פסוק א'

”אחר שאמר ”אשר אראך” גלה לו הסוד, כי כן כתוב ”ויצאו ללכת ארצה כנען”.

26. בראשית י"ב

(ו) ויעבר אברהם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ:

(ז) וירא ה' אל אברהם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת...

(ז)... ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו:

(ח) ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויש אלהי בית אל מים והעי מקדם ויבן שם מזבח לה' ויקרא בשם ה':

(ט) ויסע אברהם הלון ונסוע הנגבה: